

BURGERINITIATIEF > De dorpsschool wegbezuinigen? Geen sprake van. **Inwoners** van Hoog- en Laag-Keppel **nemen de lokale voorzieningen één voor één over**. Tot ergernis van het gemeentebestuur. 'Ze zien zichzelf als de enige partij met rechten. Het dorp is van hen.' JOS MOERKAMP

Vrijstaat Keppel

'Wij hebben de gemeente nergens voor nodig. Als kleine gemeenschap kunnen we onszelf prima redden', zegt Peter Steverink, voorzitter van de Stichting Dorpshuis Keppel. In het dagelijks leven is Steverink projectontwikkelaar en eigenaar van een handvol vastgoedbedrijven. Hij verwoordt de mening van een behoorlijke groep zeer actieve en hoogopgeleide inwoners van Hoog- en Laag-Keppel in de Achterhoek. 'Wij kennen de waarde van ons dorp. Voor gemeentebestuurders ligt dat anders. Dat zijn buitenstaanders. Hun besluiten draaien niet om de bewoners maar om belangen waar wij eigenlijk niks mee te maken hebben.'

Collega-bestuurslid Bernd Beekman, mede-eigenaar van Beekman & Hartman Makelaars, denkt er niet anders over. 'De gemeente denkt in problemen. Ze roepen bewoners op om zelf initiatieven te nemen. Maar als we dat doen, worden we alleen maar tegengewerkt. We komen nauwelijks door de leemlagen heen.' Sinds enkele jaren doen de inwoners van Keppel hun best om de lokale voorzienin-

gen van de gemeente te kopen: de school, het zwembad, de sporthal, de sportvelden. De verhoudingen tussen het dorp met z'n 1.100 inwoners en de gemeente kwamen op scherp te staan toen het gemeentebestuur van Bronckhorst in 2008 besloot om dorpsschool De Bongerd te sluiten en te slopen. De kinderen konden naar een nieuwe school in Hummelo, een paar kilometer verderop, die daar speciaal voor was gebouwd. Maar de Keppelaren vreesden dat sluiting ten koste zou gaan van de leefbaarheid en kwamen in opstand.

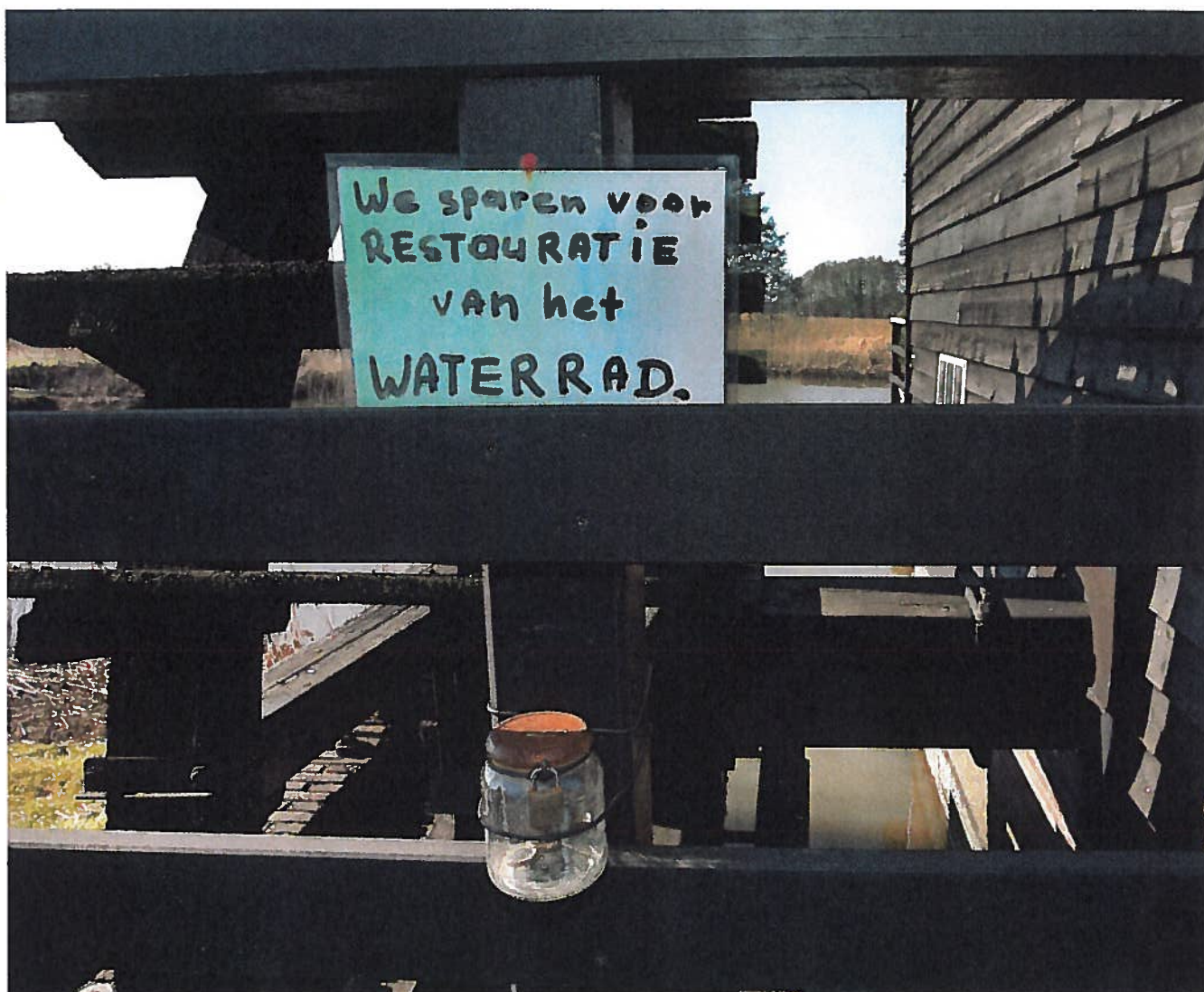
Een handtekeningenactie voor behoud van de school leverde in november 2008 de steun op van vrijwel alle inwoners. Ze richtten de Stichting Dorpsschool Keppel (SDK) op, om het schooltje met 75 leerlingen open te houden. 'Uiteindelijk hebben we aan de gemeente voorgesteld om de school te kopen', zegt Beekman. 'Aanvankelijk reageerde men wat lacherig. Maar toen bleek dat we het serieus meenden en dat we de zaak bovendien ook financieel goed konden onderbou-

wen, kwam de gemeente telkens met nieuwe vragen en eisen. Onze kracht was dat we altijd heel snel en heel nauwkeurig cijfers konden laten zien over de haalbaarheid.'

Uiteindelijk kocht de SDK de school voor 1 euro. Daarnaast betaalt het dorp jaarlijks 6.500 euro erfpachtcanon aan de gemeente. De stichting zelf stond financieel garant voor het opknappen en verbouwen van het schooltje, bij elkaar zo'n 130.000 euro.

Subsidiepotjes

Een aantal ouders kent de weg naar subsidiepotjes goed. Via de provincie kregen ze 65.000 euro subsidie uit een Europees leefbaarheidsstimuleringsfonds. Om hier aanspraak op te kunnen maken, veranderde de stichting van naam: van Stichting Dorpsschool naar Stichting Dorpshuis Keppel, om zo het accent op leefbaarheid te leggen. De andere 65.000 euro brachten de bewoners zelf op. Zo kwam er een sponsorcommissie met veel zakelijke slagkracht, die het regionale bedrijfsleven een

Bewoners van Laag-Keppel zamelen geld in voor het behoud van de plaatselijke watermolen.

'sponsorpropositie' deed. Verder organiseerde het dorp een fancy fair en liepen kinderen een sponsorloop. Ouders, leerkrachten en mensen uit het dorp stripten alle ruimten van de school, vervingen vloeren en toiletten, voorzagen de lokalen van *state of the art* digiborden en maakten ze multifunctioneel. Na de zomervakantie van 2009 kon het nieuwe gebouw worden geopend, als school en als ontmoetingscentrum. Volgens Steve-rink hebben de inwoners inmiddels drieënhalve ton geïnvesteerd in de school en het dorpshuis. 'Uiteindelijk heeft dit hele proces een positiever effect gehad op de leefbaarheid van ons dorp dan wanneer de school onbedreigd was opengebleven', meent Karen Bertram, SDK-lid en zelfstandig tuinontwerper. Ondertussen waren burgemeester Henk Aalderink en zijn college in diezelfde periode begonnen aan het project Toekomstbestendig Bronckhorst. Volgens hem kwamen de gemeente en haar inwoners gezamenlijk tot de conclusie dat het om financiële en demografische redenen on-

'Wij kennen de waarde van ons dorp. De gemeente niet'

mogelijk is om qua voorzieningen op de schaal van 44 afzonderlijke Bronckhorstse dorpen, kernen en buurtschappen te blijven denken. Bronckhorst bestaat sindsdien uit grotere, denkbeeldige gebieden waarop het voorzieningenniveau wordt georganiseerd. 'Juist om ervoor te zorgen dat allerlei voorzieningen – naast onderwijs ook zorg, cultuur en sport – in de nabijheid beschikbaar blijven, is een gebiedsgerichte benadering nodig', zegt Aalderink. 'Het ene dorp krijgt een school, een buurdorp een andere voorziening. Ouders, mede-

zeggenschapsraden en schoolbesturen van alle denominaties zagen in dat de krimp ons dwingt om binnen de gemeente twaalf tot veertien scholen te sluiten. Alleen in Keppel vonden ze het flauwekul. De inwoners willen geen onderdeel zijn van het gebied Bronckhorst-Zuid, samen met de dorpen Hummelo en Drempt.'

Aalderink noemt het 'fantastisch' wat de bewoners voor elkaar hebben gekregen. 'Maar er komt echt een moment dat het schoolje daar niet verder kan. Ik denk dat je beter nu alvast iets breder kunt kijken.'

Onafhankelijkheid

Maar Keppel bewandelt de omgekeerde weg: het zoekt steeds meer naar onafhankelijkheid. Zo werd in maart 2011 de gezamenlijke dorpsraad met Hummelo en Drempt opgeheven. Keppel ging met een eigen dorpsraad verder. De Keppelaren vochten ook om het eigenaarschap van het zwembad en de sporthal. De stichting Zonnewater, die al sinds 2004 een zorgbad exploiteert in het dorp,

presenteerde in 2009 een uitgewerkt plan om het gemeentelijke buitenbad en de sporthal over te nemen. Na consultatie van alle belanghebbenden in de omgeving leek twee jaar later niets de overname door Zonnewater in de weg te staan. Maar toen weigerden de inwoners van Keppel mee te werken en mengden zich zelf in de overnamestrijd.

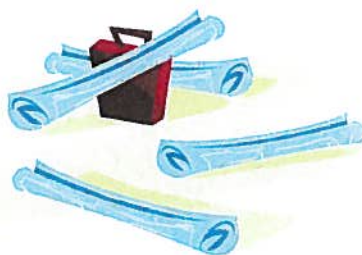
'Het is niet wenselijk dat het gemeentebestuur het bad en de hal afstoot en voorbijgaat aan de belangen van de bevolking', zei toenmalig dorpsraadvoorzitter Frank Bolder, tevens chef-redacteur van *De Gelderlander*, in een raadsvergadering begin 2011. 'Op deze wijze moeten we ons afvragen of we alleen bestaansrecht hebben als het de gemeente uitkomt.' Keppel had een eigen plan ontwikkeld, waarbij de sporthal zou gaan fungeren als nieuw dorpshart. Ter financiering zou een eigen dorpsontwikkelingsmaatschappij tevens woningen gaan bouwen op het naastgelegen veld. 'We hadden hier in de Achterhoek net gezamenlijk achtduizend nieuwe woningen weggestreept, anticiperend op de bevolkingsdaling', zegt burgemeester Aalderink. 'En vervolgens zouden ze in Keppel wel even gaan bouwen. Dat kon dus echt niet.'

Goedkoper

Maar de Keppelaren gingen door. Hun plan zou een ton goedkoper zijn dan dat van Zonnewater. Om de boel te kunnen overnemen, werd opnieuw een stichting opgericht, ditmaal met als voorzitter advocaat Ton Heebing. Die veegde in november 2011 ten overstaan van de gemeenteraad de vloer aan met wethouder Paul Seesings overeenkomst met Zonnewater. 'Enige juridische finesse ontbreekt wat later lelijk kan opbreken', sprak Heebing. Daarna begon hij een juridisch en financieel betoog dat erop neerkwam dat de gemeente 1,2 miljoen euro aan Zonnewater meegaf, zonder nadere garanties. 'Indien de overeenkomst eindigt, kan de gemeente geen vordering tot schadeverhaal instellen. Met andere woorden: komt er van de uitvoering van de plannen toch niets terecht, dan is de gemeente in ieder geval de eerste termijn van 615.610 euro kwijt, zonder dat daar maar iets tegenover staat. Sterker nog: bad en hal zijn overgedragen en staan ter vrije beschikking aan de Stichting Zonnewater', aldus Heebing. De dorpsvertegenwoordigers van Keppel eisten inzage in de exploitatieopzet van Zonnewater. 'Gek eigenlijk', zegt Aalderink. 'Ze zijn zo zakelijk, maar ze

schreeuwden moord en brand toen ze geen inzage kregen in het bod van hun concurrent. Je zou verwachten dat ze uit hun beroepspraktijk wel weten dat het zo niet werkt.'

Aalderink geeft toe dat de gemeentebestuurders het een onaangename episode vonden. 'Mede omdat de dorpsverte-

'Onder het mom burgerschap gebeuren daar dingen die absoluut niet door de beugel kunnen'

genwoordigers op het laatste moment en met veel verbaal geweld hun plannen presenteerden. Ze zien zichzelf als de enige partij met rechten, het dorp is immers van hen. Het was niet prettig, ook op de man gespeeld soms.' Ondertussen gaat het met het zwembad 'fantastisch', zegt Aalderink. 'Het plan rammelde aan alle kanten', stelt Steverink. 'Maar onze waarschuwingen hielpen niet. De deal was in de achterkamer al gemaakt.'

Eind 2012 pakten zich opnieuw donkere wolken samen boven dorpschool De Bongerd. Koepelorganisatie IJsselgraaf, waar onder twintig openbare basisscholen vallen, liet weten alsnog een fusie te willen tussen de schooljes van Keppel en Hummelo.

'Daartoe is al eind vorige eeuw besloten', zegt algemeen directeur Theo Huting van IJsselgraaf. 'Doordat de kinderen uit Keppel niet kwamen, zijn daar vier lokalen voor de leegstand gebouwd. Dat is onacceptabel.'

Saneringslust

Maar de ouders startten de groepering 'Vrienden van de Bongerd'. Zij denken

hier anders over. 'De ouders hebben besloten niet langer afhankelijk te willen zijn van IJsselgraaf en daarmee van de saneringslust die binnen deze stichting heerst', aldus woordvoerder Gert Klein, tevens manager bij afvalverwerkingsbedrijf VAR. 'Er ligt een compleet plan klaar waaruit geconcludeerd kan worden dat een zelfstandige school in Keppel levensvatbaar is.'

Volgens de bewoners draagt De Bongerd jaarlijks 51.000 euro af aan IJsselgraaf, 'zonder er iets voor terug te krijgen'. Ze hebben berekend dat ze met verzelfstandiging zo'n 40.000 euro kunnen besparen. Huting: 'Die bedragen heb ik eerder gehoord, maar ze slaan helemaal nergens op. Wij betalen 35.000 euro per jaar om in De Bongerd les te mogen geven.'

Huting heeft duidelijk gemaakt dat van verzelfstandiging geen sprake kan zijn. 'Maar ze doen gewoon alsof ze dat niet horen.' Hij is uitgescholden door ouders, 'zelfs door een lid van de medezeggenschapsraad', en bestuursleden van IJsselgraaf worden volgens hem geïntimideerd. 'Onder het mom burgerschap gebeuren daar dingen die absoluut niet door de beugel kunnen.'

Huting vindt het treurig dat de provincie subsidie heeft gegeven aan het in stand houden van het dorpschooltje. 'Mensen in een achterstandswijk hadden dat nooit voor elkaar gekregen, terwijl het geld daar eerder op z'n plaats was geweest. Deze mensen gaan alleen voor het belang van hun eigen kleine clubje. Dat heeft iets asociaals.'

Inmiddels richten de Keppelaars zich op een volgend project. De dorpsraad liet de gemeente vorig jaar weten een optie te willen nemen op de verlaten voetbalvelden. De dorpsraad wil de velden omvormen tot 'De Keppelse Tuinen', 'een combinatie van natuur-, cultuur- en sportbeleving'. De onderhandelingen lopen nog, maar er hebben zich ook andere belangstellenden aangediend: een partij die iets wil met zonne-energie en opnieuw Zonnewater. Via *De Gelderlander* heeft de dorpsraad een oproep aan de bewoners uitgedaan om de plannen te helpen uitwerken. <

In juni verschijnt een publicatie van het Nationaal Netwerk Bevolkingsdaling die met praktijkvoorbeelden ingaat op veranderende verhoudingen tussen burgers, maatschappelijke organisaties en de gemeente. Meer info op www.vanmeernaarbeter.nl